

IS ER NOOD AAN EEN SOCIALISTISCH ECONOMISCH ALTERNATIEF ?

Redactioneel

De verkiezingen zijn voorbij en na de aanvankelijke ontgoocheling komt de ontnuchtering. We weten het nu : de christendemocratie zat op een sociologisch minimum en kon niet dieper, de groenen lijken de haast magische marge van 7 % in Vlaanderen niet te zullen doorbreken; klein links lijkt parlementair geen grote toekomst meer weggelegd. Hoe cynisch Martens en Verhofstadt de magere electorale versterking van de meerderheid als een plebiscitaire goedkeuring van het neoliberal inleveringsbeleid ook weten voor te stellen en erin slagen de socialisten in het kamp van de verliezers te duwen, feit is dat voor een eventueel alternatief momenteel geen meerderheid bestaat.

Maar om welk alternatief gaat het eigenlijk ? De indruk begint sterk door te wegen dat de mensen niet zozeer onder het tactische van Martens ("ik of de chaos") overstag zijn gegaan, maar op een min of meer nuchtere wijze uit twee inleveringsmodellen datgene gekozen hebben dat de zekerste uitkomst leek te beloven. Ook bij linkse militanten dreigt de twijfel aan het economisch alternatief van de socialistische partij diepe sporen na te laten. Men beseft dat er heel wat aan het economisch alternatief schortte. Bij sommigen onder hen bespeurt men enige opluchting dat de socialisten geen regeringsverantwoordelijkheid hoeven te dragen, omdat dit op termijn rampzalige gevolgen zou hebben. Pessimisten opperen, met een verwijzing naar de Franse ervaring, dat in de nationale context en in de gegeven omstandigheden, geen fundamenteel andere weg kan gevolgd worden, dat men zich noodgedwongen tot een nuancering en verschuiving van de accenten zou moeten beperken.

Het cruciale aspect in de huidige sociaal-economische discussie ligt m.i. in het feit dat rechts de termen waarmee en de grenzen waarbinnen het debat kan gevoerd worden, kan bepalen. Con-

currentiepositie, inlevering, marktlogica, handelsbalans, staatschuld, e.d. : het zijn geen objectieve economische grootheden, maar constructies waarachter concrete klassebelangen schuilgaan, en die politiek-ideologisch de bakens uitzetten waarbinnen kan gediscussieerd worden. Men weet in het socialistische kamp wellicht dat achter die facade een ingrijpende mondiale herstructurering van het kapitalisme schuilgaat. Dat achter deze crisis, net als tijdens vroegere crises van het kapitalisme, een geheel van strategieën en krachten steken die de contradicties uit de overige fase trachten te overstijgen teneinde een nieuw mondiaal en structureel evenwicht te bereiken, gekenmerkt door geografische verschuivingen van de groeipolen, hertekening van de verhoudingen tussen kapitaal, technologie en arbeid, en een nieuwe rol voor de staat. Men lijkt echter te geloven dat men in de nationale context daarvan dan maar het beste moet maken en dat dat nu éénmaal niet anders dan door het versterken van de concurrentiepositie, vermindering van de staatsschuld, en door inlevering mogelijk is.

Een dergelijke opstelling is vanzelfsprekend defensief. Men kan de mensen dan moeilijk politieke onrijpheid aanwrijven, wanneer zij menen dat een dergelijke economische politiek dan maar beter en efficiënter, zij het onrechtvaardiger en te rechtstreeks op de bevoordeling van bepaalde lagen van de bevolking gericht (en dat vind ik ook een belangrijke dimensie), door rechts kan worden uitgevoerd, dat nadien misschien gelegenheid voor betere herverdeling van de vruchten kan komen; wanneer zij haast instinctief voelen dat zij in hun verzet en strijd niet geruggesteund worden door een economische visie die aan deze strijd niet alleen enig romantisch of electoraal belang hecht, maar ook een reëel perspectief vastknoopt.

In de naoorlogse periode heeft de linkerkzijde een bepaalde ruimte kunnen verwerven om een economische politiek te voeren die zowel economisch gunstig leek als sociaal verwezenlijkingen mogelijk maakte die tot op vandaag waardevolle dimensies bezitten. Momenteel lijkt zich geen fundamentele visie af te tekenen die, het Keynesianisme opvolgend en overstijgend, een offensief antwoord op monetaristische en neoliberale conceptus zou mogelijk maken.

Het is dan ook niet realistisch op korte termijn, zonder een dergelijk perspectief, een politieke ommekeer in West-Europa te verwachten. Hier tekent zich de meest dringende opdracht voor de linkerkzijde af : het voeren van een fundamentele discussie over socialistische economische politiek. De redactie van het VMT is bereid daar haar bescheiden steentje toe bij te dragen.